නිබ්බාන - වියද්යදාණයේ විමුක්තිය

පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඤාණානන්ද ස්වාමීන් වහන්සේගේ
නිබ්බාන දේශනා අංක 07 සහ 08 ඇසුරෙනි.

සාම්ප්‍රදායික අර්ථකථනයෙන් ඔබ්බට ගොස්, සිනමාව, රුකඩ සහ කඹ වැනි විචිත්‍රවත් උපමා තුළින්
වියද්යදාණයේ ස්වභාවය සහ විමුක්තිය ගැඹුරින් විමසා බැලීමක්.

“Viññāṇaṃ anidassanaṃ - anantaṃ sabbatopabhaṃ...”

“විඤ්ඤාණං අනිදස්සනං - අනන්තං සබ්බතෝපභං...”

Noto Serif Sinhala

අනිදස්සන

දැකගත නොහැකි
නිදර්ශනයක් නැති

Noto Serif Sinhala

අනන්තං

මැනීය නොහැකි
සීමාවක් නැති

Noto Serif Sinhala

සබ්බතෝපභං

සියලු තැන්හි ප්‍රභාවත් වූ
සියල්ලෙන් මිදුණු

මෙම ගාථාව රහතන් වහන්සේගේ විඤ්ඤාණයේ ස්වභාවය විස්තර කරන ගැඹුරුම ප්‍රකාශයයි.
එය නාම-රූප (Nama-Rupa) තුළ නොබැස ගන්නා විඤ්ඤාණයකි.

NotebookLM

අහසේ චිත්‍ර ඇඳීය හැකිද?

උපමාව (The Metaphor): අහස අරූපී ය, අනිදස්සන ය (දැකගත නොහැක). කෙනෙකුට අහසේ ර රූපයක් ඇඳීමට හෝ එය මත යමක් පිහිටුවීමට නොහැක.

අර්ථය (The Meaning): රහතන් වහන්සේගේ සිත ද අහස වැනීය. සාමාන්‍ය සිතක් ‘නාම-රූප’ (Nama-Rupa) මත පිහිටා, එය තමා යැයි ග්‍රහණය කර ගනී (කණ්නාඩියක ප්‍රතිබිම්බය මෙන්). නමුත් විමුක්ත විඤ්ඤාණය, නාම-රූපවල නොඇලෙයි, නොගැටෙයි. මාරයාට හෝ තණ්හාවට ඇල්ලා ගැනීමට ‘මතුපිටක්’ එහි නැත.

NotebookLM

සිනමා ශාලාවේ මායාව

1. **අඳුර** (Darkness = Avijja): අප සංසාරය නමැති චිත්‍රපටය රස විඳින්නේ අවිද්‍යාව නමැති අඳුර නිසාය. අඳුර ඇති තාක්, තිරයේ ඇති දේ ‘සත්‍ය’ යැයි අප රැවටෙයි.

2. **ආලෝකය** (Light = Wisdom): සිනමා ශාලාවේ දොරවල් ඇර? හදිසියේ ආලෝකය වැටුණහොත් කුමක් සිදුවේද? ප්‍රොජෙක්ටරය ක්‍රියාත්මක වුවද, තිරයේ ඇති රූප මැකී යයි (Fading away - Viraga).

3. **නිරෝධය** (Cessation): චිත්‍රපටය නැවැත්වීම යනු මරණය නොවේ; එය සත්‍ය අවබෝධ වීමයි. ආලෝකය පැමිණි විට රූපය සහ තිරය අතර ඇති බැඳීම (Engagement) නැති වී යයි. මෙය නිවනයි.

NotebookLM

සතර මහා භූතයින්ගේ හොයමන්

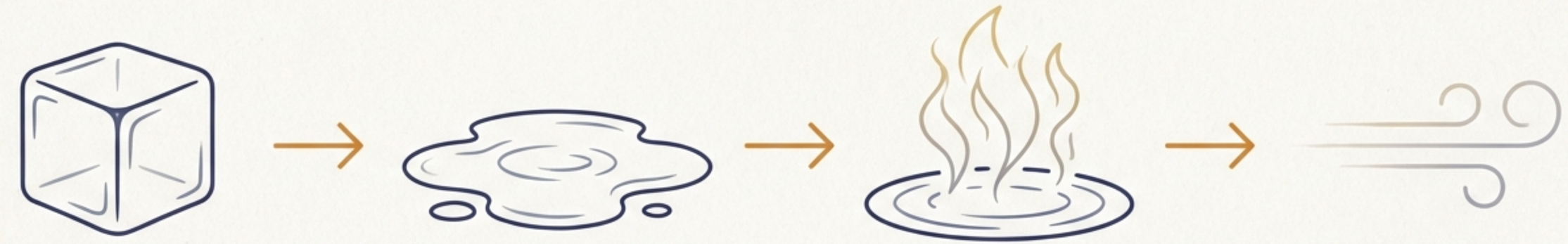

පඨවි - Earth ආපෝ - Water තේජෝ - Fire වායෝ - Wind

ව්‍යාජ වේශ නිරූපණය: පඨවි (තද ගතිය), ආපෝ (වැගිරෙන ගතිය), තේජෝ (උෂ්ණත්වය), වායෝ (පිම්බෙන ගතිය) යනු නිත්‍ය දේවල් නොව, මායාකාරයන් වැනිය.

හිම කැටයේ උපමාව: හිම කැටයක් (පඨවි) දිය වී ජලය (ආපෝ) වෙයි. රත් වූ විට වාෂ්ප (වායෝ) වෙයි. මෙහි ස්ථිර 'දෙයක්' නැත; ඇත්තේ වෙනස් වන ස්වභාවයන් පමණි.

රහතන් වහන්සේ මෙම 'හොයමන්' (Imposters/Tricks) හඳුනා ගන්නා බැවින්, උන්වහන්සේගේ විඤ්ඤාණය මේවා මත පිහිටන්නේ නැත (*Na gadhati*).

NotebookLM

අනන්ත - මැනිය නොහැකි විඤ්ඤාණය

සීමා මායිම් නැත: මෙහි ‘අනන්ත’ යනු ගණිතමය අනන්තය නොවේ. රාග, ද්වේශ, මෝහ නමැති ‘මීමි’ හෝ ‘රාමු’ වලින් මැනීය නොහැකි බැවින් එය අනන්ත වේ.

පක්ෂියාගේ ගමන් මග: ‘ආකාසේව සකුන්තානං - පදං තස්ස න විජ්ජති’ (අහසේ යන පක්ෂීන්ගේ පිය සටහන් සොයාගත නොහැක).

ඒ හා සමානව, රහතන් වහන්සේගේ සිත යන එන මග හෝ ස්වභාවය මාරයාටවත් සොයාගත නොහැක. එයට නිශ්චිත හැඩයක් හෝ ප්‍රමාණයක් නැත.

NotebookLM

කඹය ඇඹරීම සහ භවය

Samsara

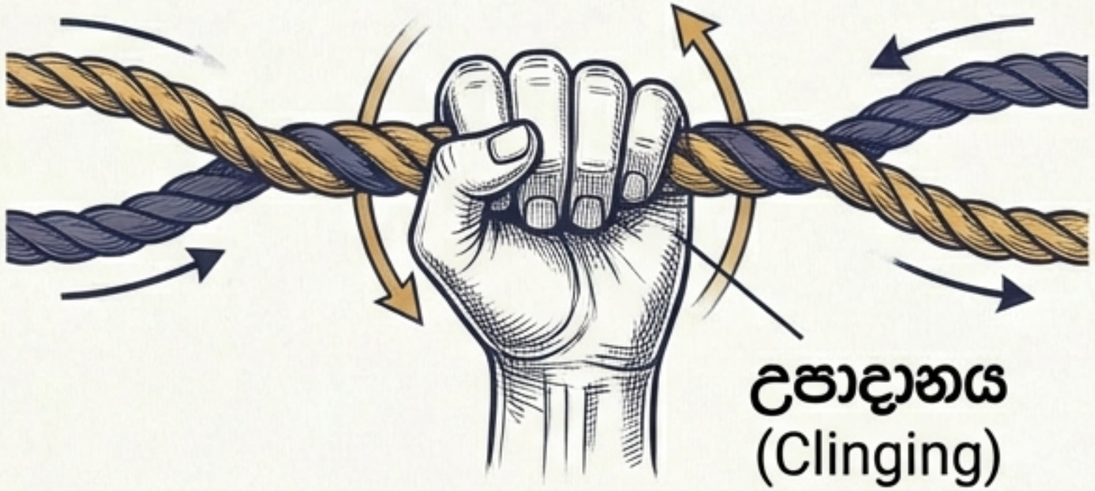

Nirodha

ක්‍රියාවලිය: ඉන්ද්‍රියයන් සහ අරමුණු එකිනෙකට විරුද්ධ දිශාවලට ඇඹරෙයි.

මැදින් අල්ලා ගැනීම (Upadana): කඹයක් නිර්මාණය වන්නේ යමෙකු එහි මැද තදින් අල්ලාගෙන සිටින තාක් කල් පමණි. මැදින් අල්ලාගෙන සිටින නිසා ‘දගයක්’ (Tension) පවතී.

භව නිරෝධය: මැදින් අල්ලා ගැනීම අතහැරිය විට, කඹය ඉබේම ලිහී යයි. දගලීම නතර වෙයි. මෙය භව නිරෝධයයි. එය විනාශ වීමක් නොව, ආතතිය (Stress) සංසිඳීමකි.

NotebookLM

සංසාර රැකඩ නැටුම

නූල්වලට **බැඳී ඇත:** සත්වයා උද්ධම්භාගිය (ඉහළට අදින) සහ ඕරම්භාගිය (පහළට අදින) සංයෝජන නමැති නූල්වලින් බැඳී ඇත. කර්මය අනුව ඔහු ඉහළට (දිව්‍ය ලෝක) හෝ පහළට (අපාය) ඇදෙයි.

විප්‍රලම්බ ශෘංගාරය (Detached Amusement): රහතන් වහන්සේ මෙම ක්‍රියාවලිය දෙස බලන්නේ උපේක්ෂාවෙනි. එය හරියට විකාර රැකඩ නැටුමක් දෙස බලා සිටින ප්‍රේක්ෂකයෙකු මෙනි.

එහි සැබෑ පුද්ගලයෙක් නැත; ඇත්තේ නූල් සහ ලී කැබලි පමණි.

NotebookLM

නිවීමට බිය වීය යුතුද?

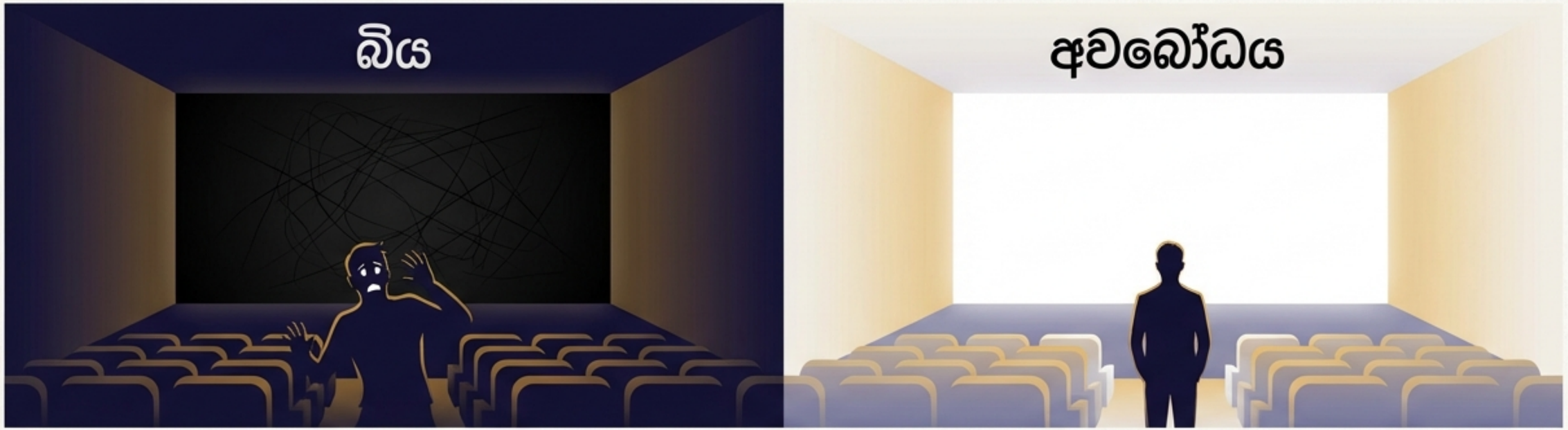

බියට හේතුව: පෘථග්ජන සිත සිතන්නේ නිවන යනු ‘මම’ විනාශ වී යාමක් (උච්ඡේදයක්) කියාය.

ඇත්ත තත්වය: නමුත් සිනමා ශාලාවේ ආලෝකය දැල්වුණු විට චිත්‍රපටය නැවැත්වීම, එහි සිටි චරිත ඝාතනය කිරීමක් නොවේ. එය හුදෙක් බොරුවක් අවසන් වීමකි.

භව නිරෝධය: ‘දැගලීම’ නතර වීම සහනයක් මිස විනාශයක් නොවේ.

NotebookLM

මම සිටියෙමි...

මම සිටින්නෙමි...

‘මම සිටියෙමි... මම සිටින්නෙමි...’

කාලය සහ ආත්මය: රහතන් වහන්සේට ‘මම අතීතයේ සිටියෙමි’ (අහෝසි) හෝ ‘මම අනාගතයේ සිටින්නෙමි’ (භවිස්සන්ති) යන හැඟීම ඇති නොවේ.

ශුද්ධ සංස්කාර: උන්වහන්සේ දකින්නේ ශුද්ධ වූ සංස්කාර (Pure Sankharas) ඇති වීමත්, නැති වීමත් පමණි.

එහි මැරෙන්නට හෝ උපදින්නට ‘පුද්ගලයෙක්’ නැත. ඇත්තේ හේතු ඵල දාමයක් පමණි.

NotebookLM

අභිනය - හිස් වේදිකාවක රඟපෑම

- **නැති දේ ඇති ලෙස පෙන්වීම:** අභිනය නළුවෙක් (Mime artist) නැති කඹයකින්, නැති කන්දක් නගිනු පෙනේ. ප්‍රේක්ෂකයෝ එය සත්‍යයක් ලෙස ගෙන ‘බිය’ වෙති.
- **ලෝකයේ ස්වභාවය:** අපගේ ජීවිත අරගලය ද මෙවැනිම ය. අපි නාම-රූප නමැති **‘හිස් උපකරණ’** (Empty props) භාවිතා කරමින්, නැති ආත්මයක් ගොඩනගා ගැනීමට වෙහෙසෙමු.
- **නිවන යනු වේදිකාව හිස් බව** (Sunnata) දැකීමයි.

NotebookLM

අකුතෝභය - බිය නොවීමේ රහස

- **අධිමුත්ත රහතන් වහන්සේ:** සොරුන් තමා මරන්නට සැරසෙන විට උන්වහන්සේට කිසිදු බියක් ඇති නොවීය.
- **ඇයි?** ‘මට අතීතයක් නැත, අනාගතයක් නැත. දැනට ඇත්තේ සංස්කාර ටිකක් බිඳී යාමක් පමණි.’
- මරන්නට ‘කෙනෙක්’ (Self) නැති බව දන්නා නිසා උන්වහන්සේට මරණ බියක් නැත. මෙය උත්තරීතර ආරක්ෂාවයි.

NotebookLM

ලෝකය යනු කුමක්ද?

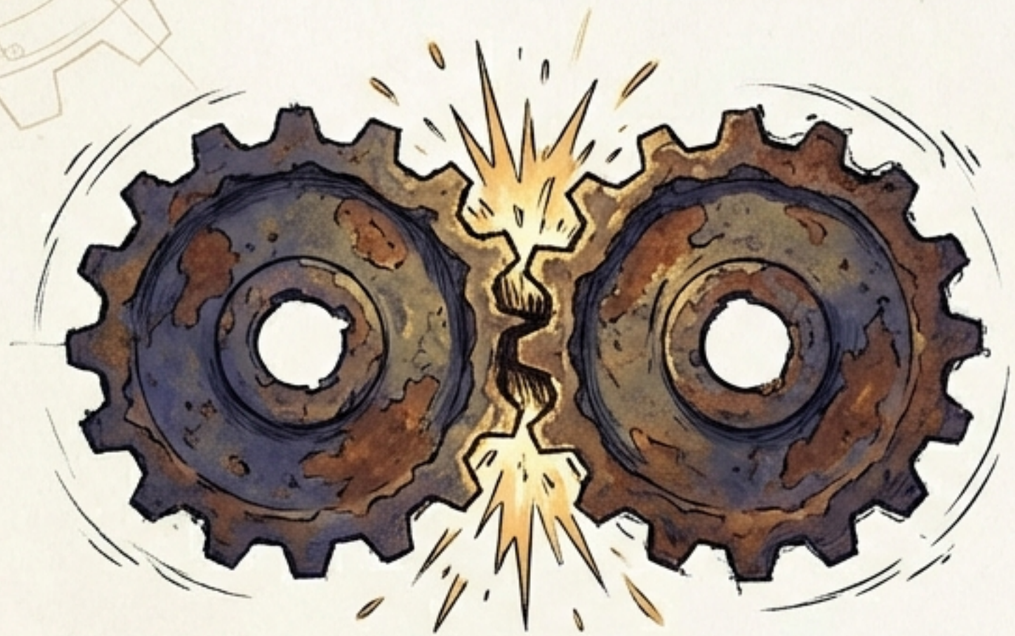

අල්ලා ගැනීම

ඝර්ෂණය (Friction): ලෝකය පවතින්නේ අප එය අල්ලාගෙන සිටින (Clinging) තාක් කල් පමණි. එම අල්ලා ගැනීම නිසා ඝර්ෂණය සහ දුක හටගනී.

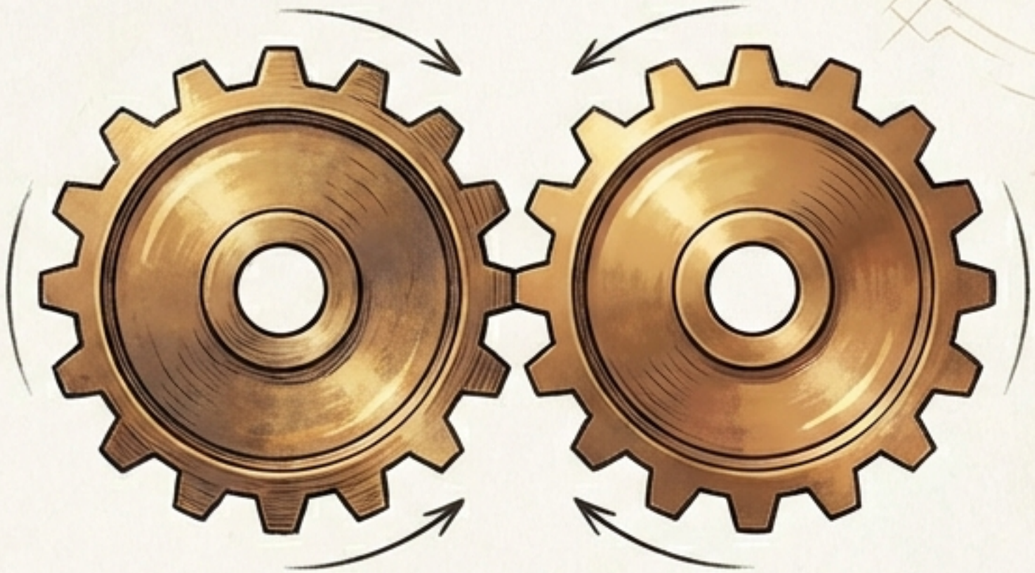

නිරෝධ

නිරෝධය: යම්කිසි සමුදය ධර්මයක් (හටගන්නා දෙයක්) ඇත්ද, ඒ සියල්ල නිරෝධ ධර්මයන් ය.

අල්ලා ගැනීම නතර කළ විට, ලෝකය අපව පෙළීම නවතී. දගලීම (Twisting) සංසිඳේ.

NotebookLM

සාරාංශය (Key Takeaways)

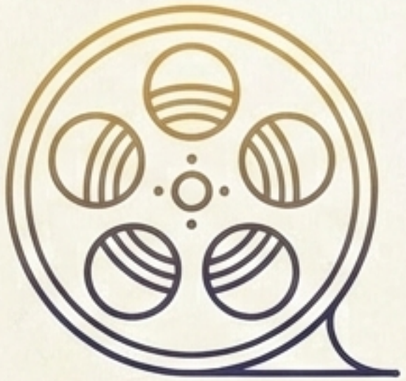

සිනමාව:

අවිද්‍යාව දුරු වූ විට (විදුලි පහන් දැල්වූ විට), සංසාර චිත්‍රපටය මැකී යයි. එය විනාශයක් නොව අවදි වීමකි.

කඹය:

භවය (පැවැත්ම) යනු අප මැදින් අල්ලාගෙන සිටින නිසා ඇඹරෙන කඹයකි. අතහැරීමෙන් එය ලිහී යයි.

අහස:

විමුක්ත විඤ්ඤාණය අහස වැනිය. එයට සිමා මායිම් නැත; මාරයාට එහාට එහි සටහන් තැබිය නොහැක.

NotebookLM

ශාන්තිය

‘එතං සන්තං ඒතං පගීතං...’

‘සියලු සංස්කාරයන්ගේ සංසිඳීම වූ, සියලු උපධීන් අතහැරීම වූ, වූ, තණ්හාව ක්ෂය කිරීම වූ, විරාගය වූ, නිරෝධය යම් තැනක් වේද;
එයම ශාන්තය, එයම ප්‍රණීතය.’

නිවීම යනු අහිමි වීමක් නොව, සදාකාලික සැනසීමයි.

NotebookLM